

Cirkulärnr: 1989:53
 Diariernr: 1989:0919
 Handläggare: Jonas Norrman
 Avdsek: KT Miljö
 Datum: 1989-04-21
 Mottagare: Kommunstyrelsen
 Energiverken
 Tekniska nämnden
 Fastighetsnämnden och
 Miljö- och hälsoskydds-nämnden
 Rubrik: Anmälan av anläggningar innehållande CFC/HCFC
 Bilaga: Anmälningsblankett och tillhörande bilaga

ANMÄLAN AV ANLÄGGNINGAR INNEHÅLLANDE CFC/HCFC

Hotet mot ozonskiktet

Jorden skyddas mot intensiv ultraviolett strålning av ett tunt ozonskikt som ligger på 15-50 km höjd över jordytan. Användningen av fullständigt halogenerade klorfluorkarboner (=CFC=freoner) leder till att ozonskiktet bryts ner i mycket snabbare takt än det nybildas. Uttunnningen av ozonskiktet kan ge allvarliga effekter, t ex hudcancer, sämre immunförsvar och påverkan på arvsanlagen. Dessutom påverkas växternas fotosyntes, som utgör basen för allt liv på jorden.

Avveckling av CFC-användning i Sverige

Enligt miljöpropositionen (1987/88:85) skall en 50 %-ig minskning av CFC-användningen ha uppnåtts till 1 januari 1991 jämfört med 1986 års nivå och en total avveckling till 1 januari 1995. Denna avvecklingsplan har fastställts av riksdagen (JoU 1987/88:23, rskr 373).

Hur avvecklingen skall gå till har redovisats i förordningen om CFC och halon (1988:716). Förbud införs mot yrkesmässig användning av CFC-typerna 11, 12, 113, 114 och 115 samt beredningar där dessa förekommer. Förbudet gäller CFC-föreningar som är fullständigt halogenerade.

Tidsplan för avvecklingen

<u>Användning</u>	<u>Sista</u>
<u>användningsdag</u>	
- sterilbehandling	1988-12-31

framställning av förpackningar eller förpackningsmaterial
1989-12-31

- framställning av mjuk skumplast	1990-12-31

framställning av hård skumplast, extruderad polystyren
1990-12-31

framställning av hård skumplast, polyuretan, för användning inom bilindustrin och för särskilda isoleringsändamål

1994-12-31

framställning av hård skumplast, polyuretan, övrig användning

1990-12-31

- tvättvätska i kemtvättar 1994-12-31

- rengöring, avfettning 1990-12-31

arbetsmedium vid nyproduktion och nyinstallation av kyl-, värmepump- och klimatanläggningar

1994-12-31

-användning i andra fall än ovan angivna.

1988-12-31

Prövning och tillsyn

Vissa ändringar har gjorts i miljöskyddsförordningens bilaga (1988:916) som innebär att:

- tillståndsplikt (länsstyrelsen) för nyanläggning och ändring av verksamhet där man per år förbrukar (använder, omtappar) mer än 1 ton CFC

- anmälningsplikt (miljö- och hälsoskyddsnämnden) för nyanläggning och ändring av verksamhet där man per år förbrukar (använder, omtappar) mer än 100 kg CFC.

Liknande regler har införts för ofullständigt halogenerade klorfluorkarboner, HCFC, men gränserna är i detta fall varierande. Vanligen ligger gränsen för tillståndsplikt på 5-10 ton per år och för anmälningsplikt på 1 ton per år.

Vid behandling av prövnings- och tillsynsärenden enligt miljöskyddslagen skall avvecklingsplanen för CFC beaktas och möjligheterna att påskynda avvecklingen utnyttjas. I vissa fall kan det vara befogat med omprövning.

Köldmedieanvändning

CFC har unika egenskaper som gör dem lämpliga som köldmedier och det är därför svårt att hitta fullvärdiga ersättningssubstanser. CFC-köldmedier utgör ca 25 % av totala CFC-tillförseln per år i Sverige. Förluster uppstår genom läckage och utsläpp vid service och reparationer av befintliga kyl- och frysanläggningar, värmepumpar etc. I samråd med kylbranschen har följande avvecklingsplan fastställts:

- minska CFC-användningen med 25 % till 1991-01-01
- minska med ytterligare 25 % innan 1993-01-01
- upphör med CFC-användning i nyproduktion senast 1995-01-01.

Tekniska krav för kylanläggningar etc har sammanfattats i en av kylbranschen utarbetad svensk kylnorm.

Gällande föreskrifter och allmänna råd har presenterats i köldmediekungörelsen (SNFS 1988:2, MS:9) och

Kylanläggningar och värmepumpar med CFC (AR 1988:5).
Följande viktiga punkter behandlas:

- tekniska krav på nya och befintliga anläggningar enligt svensk kylnorm
- krav på underhåll och skötsel
- tillståndskrav för företag som sysslar med installations- och serviceverksamhet
- behörighetskrav vad gäller arbetsledare för servicepersonal
- journalföring av serviceåtgärder
- omhändertagande av kylmedium och skyldighet att återta förbrukade köldmedier
- anmälan till tillsynsmyndighet av större nya och befintliga stationära anläggningar (i den mån sådan anmälan inte gjorts enligt ML).

Genomförande av detta program sker i samarbete mellan kommunerna, naturvårdsverket och Kylbranschens Samarbetsstiftelse.

Blanketter för anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunförbundet har i samarbete med Stockholms kommun och naturvårdsverket tagit fram en anmälningsblankett samt en bilaga till anmälan, vilken skall användas tillsammans med anmälningsblanketten. Blankett och bilaga kan beställas hos Kommentus Förlag AB, tfn 08 - 749 46 00.

Anmälan skall ske av stationära kyl-, frys-, värmepump- och klimatanläggningar enligt § 37 köldmediekungörelsen (SNFS 1988:2, ändrad och nytryckt 1988:3).

Anmälningsplikt gäller om det vid samma verksamhet finns stationära kyl- och värmepumpanläggningar etc med en sammanlagd köldmediefyllning över 10 kg. Detta skall anmälas till tillsynsmyndigheten, senast den 1 juli 1989 i fråga om befintliga anläggningar och i övrigt när anläggningen tas i drift.

En ÅRSRAPPORT och en JOURNAL/BILAGA till årsrapporten kommer också att tas fram. Journalen kommer förhoppningsvis att finnas i lager om någon månad och beställs också från Kommentus Förlag AB.

./. Anmälningsblanketten och tillhörande bilaga bifogas i bilaga 1.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Jonas Norrman, miljö- och hälsoskyddssektionen, tfn 08-772 42 39 och Eva Melander, miljö- och hälsoskyddssektionen, tfn 08-772 46 48.

Litteratur

Kungörelse om ändring i Statens naturvårdsverks kungörelse (SNFS 1988:2) med föreskrifter om kyl- och

värmepumpanläggningar med CFC-köldmedier
(köldmediekungörelsen, SNFS 1988:3 MS:10).

Förordning om CFC och halon (SFS 1988:716).

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunaltekniska avdelningen
Miljö- och hälsoskyddssektionen

Jane Cederqvist

Jonas Norrman